

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

КУЛЬТУРА СЛОВА

Випуск 76

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО
Київ 2012

Ювілейна рубрика 76 випуску збірника присвячена 100-річчю від дня народження Михайла Панасовича Стельмаха. Автори аналізують мовотворчість видатного письменника, академіка, розкривають символіку й естетику його словесних образів у контексті історії літературної мови. Увагу читача приверне літературознавча розвідка про мовну лабораторію митця.

Висвітлено важливі питання стилістики, лексикології, термінології та граматики української мови.

У збірнику вміщено теоретичну розвідку про інтегративний та диференційний зміст терміна стиль у сучасній гуманітарній парадигмі.

Практичні рекомендації щодо розрізнення та правильного вживання слів, граматичних форм стануть у пригоді широкому колу читачів.

Редакційна колегія:

С. Я. Єрмоленко (відповідальний редактор), К. Г. Городенська, П. Ю. Гриценко, Г. М. Сюта (відповідальний секретар), І. Г. Матвіяс, Г. П. Півторак, Л. О. Симоненко, Н. М. Сологуб.

Адреса редакції

Інститут української мови
Національної академії наук України,
вул. М. Грушевського, 4, Київ, 01001.
Тел.: 278-4281, 279-1885;
e-mail: kultura-slova@ukr.net

ЗМІСТ

МОВОСВІТ МИХАЙЛА СТЕЛЬМАХА

<i>Світлана Єрмоленко</i> Дума про землю і розмова з землею у мовомисленні М. Стельмаха	6
<i>Павло Гриценко</i> Михайло Стельмах: час і над плином часу.....	15
<i>Надія Сологуб</i> М. Стельмах – «сіяч українського поетичного слова»	30
<i>Світлана Бибик</i> «Окутана вишнями хата» (мовний образ <i>хати</i> у прозі М. Стельмаха).....	34
<i>Лариса Козловська</i> Народнопісенні образи в мовотворчості М. Стельмаха	41
<i>Наталія Мех</i> «...Слово, зіткане з мужності й ніжності, з перехресних тривоги і хрещатого цвіту надій» (до розуміння мовосвіту М. Стельмаха)	47
<i>Костянтин Голобородько</i> «Я простий, синьоокий хлопчина... Я закоханий в землю свою» (концептуалізація дитячого Я в повісті М. Стельмаха «Щедрий вечір»).....	52
<i>Олена Маленко</i> Етнокоди художнього мовосвіту в поетичних текстах М. Стельмаха.....	59
<i>Наталія Сидяченко</i> Образотворення М. Стельмаха.....	65
<i>Тетяна Беценко</i> Народнопоетичні універсалії в індивідуальному стилі М. Стельмаха	72
<i>Інна Гороф'янюк</i> Поетизація довілля у прозі М. Стельмаха	78
<i>Наталія Мазур</i> Слово-образ <i>хліб</i> у романі М. Стельмаха «Хліб і сіль»	83
<i>Жанна Марфіна</i> «...Округ земля моя хороша, А на ній — моя рідня» (мотив єднання у воєнній ліриці М. Стельмаха)	90
<i>Тетяна Ткаченко</i> Живомовна стихія у прозі М. Стельмаха	94
<i>Лариса Дузь</i> «Пшеницю від полови він одвіяв...»	98

ТЕОРІЯ ЛІНГВОСТИЛІСТИКИ

- Галина Сюта* Інтегративний та диференційний зміст
терміна *стиль* у сучасній гуманітарній парадигмі 111
Сергій Чемеркін (з Інтернету)..... 119

МОВА І ЧАС

- Богдан Ажнюк* Англійські імена українською мовою. II..... 123
Людмила Пашинська Детермінологізація фразем
у мові ЗМІ..... 134
Оксана Таран Що спільного між *баксами* та *джинсами*?
(з історії походження й функціонування
жаргонізмів-англізмів)..... 139

ТЕРМІН І СЬОГОДЕННЯ

- Наталія Мех* Розум, творчість, інтуїція, відкриття..... 143

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ І ПИСЕМНОСТІ

- Іван Матвіяс* Мова українських колядок і щедрівок..... 148
Тетяна Коць Варіантність відмінкових форм іменників
у мові преси початку ХХ ст. і становлення
літературної норми 156

НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ

- Оксана Бас-Кононенко* «Заговори, щоб я тебе побачив!»..... 165
Світлана Єрмоленко Увага: помилки в усній
і писемній мові..... 170

НАШІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

- Зараз у Києві *близько нуля*... *Катерина Городенська*..... 176
Донька – донечка – доня, але дочка
Катерина Городенська..... 177
Не видаляйте нічого! *Катерина Городенська*..... 177
Не виключено, що... *Катерина Городенська*..... 178
Про узгодження підмета і присудка *Тетяна Коць* 179
Алмаз, діамант, брильянт *Людмила Симоненко*..... 179
Коли писати ім., а коли імені? *Світлана Терещенко* 181

РЕЦЕНЗІЇ

Олена Маленко *Метафоричний динамізм у контексті українського поетичного слова: спроба наукового осмислення* (Лариса Кравець. *Динаміка метафори в українській поезії XX століття: монографія.* — К.: Видавничий центр «Академія», 2012. — 416 с.)..... 184